

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum timor sit de malo culpæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ut praesens, unde Philosophus dicit in 2. Rhetoric. * Quod illi, qui iam decapitantur, non timent, uidentibus sibi necessitatem mortis imminere. Sed ad hoc quod aliqui s timeat, oportet adesse aliquam spem salutis: sic igitur malum naturae non timetur, quia non apprehendit ut futurum. Si uero malum naturae, quod est corruptivum, apprehendatur ut propinquum, & tamen cum aliqua spe euasione, tunc timebitur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod malum naturae quandoque non provenit a natura, ut dictum est, secundum tamen quod a natura provenit, et si non ex toto uitari possit, potest tamen diffolui, & sub hac spe potest esse consilium de uitatione ipsius.

AD II. Dicendum, quod malum naturae etsi semper immincat, non tamen semper imminet de propinquo, & ideo non semper timetur.

AD III. Dicendum, quod mors, & alii defectus naturae proueniunt a natura uersali, quibus tamen repugnat natura particularis quantum potest: & sic ex inclinatione particularis naturae est dolor, & tristitia de huiusmodi malis, cum sunt praesentia, & timor si immincat in futurum.

ARTICVLVS III.

Vtrum timor sit de malo culpae.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt quod timor possit esse de malo culpae. Dicitur n. Aug. super Canonicam lo. 9. quod timore casto timet homo separationem a Deo: sed nihil separat nos a Deo nisi culpa, secundum illud I. ai. 59. Peccata uestra diuiserunt inter uos, & Deum uestrum. ergo timor potest esse de malo culpae.

¶ 2. Praet. Tullius dicit in 4. de Tusculanis quod de illis timemus cum futura sunt, de quorum praesentia tristamur: sed de malo culpae potest aliquis dolere, uel tristari, ergo etiam malum culpae aliquis potest timere.

¶ 3. Praet. Spes timori opponitur: sed spes potest esse de bono uirtutis, ut patet per Philosophum in 9. Ethic. * & Apostolus dicit ad Gal. 5. Confido de uerbis in Domino, quod nihil aliud sapietis. ergo etiam timor potest esse de malo culpae.

¶ 4. Praet. Verecundia est quaedam species timoris, ut supra dictum est: sed uerecundia est de turpi facto quod est malum culpae. ergo & timor.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 2. Rhetoric. * quod non omnia mala timentur, puta, si aliquis erit iniustus, aut tardus.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, * Sicut obiectum spei est bonum futurum arduum, quod quis potest adipisci, ita timor est de malo futuro arduo, quod non potest de facili uitari. Ex quo potest accipi, quod id quod omnino subiaceret potestati & uoluntati nostrae, non habet rationem terribilem: sed illud solum est terribile, quod habet causam extrinsecam. malum autem culpae propriam causam habet uoluntatem humanam, & ideo proprie non habet rationem terribilem: sed quia uoluntas ab aliquo exteriori potest inclinari ad peccandum si illud inclinans habeat magnam uim ad inclinandum, secundum hoc poterit esse timor de malo culpae, in quantum est ab exteriori causa, puta, cum aliquis timet commorari in societate malorum, ne ab eis ad peccandum inducatur: sed proprie loquendo, in tali dispositione magis timet homo seductionem, quam culpam secundum propriam rationem, id est in quantum est uoluntaria: sic enim non habet, ut timetur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod separatio

A a Deo est quaedam poena consequens peccatum, & omnis poena aliquo modo est ab exteriori causa.

AD SECUNDVM dicendum, quod tristitia & timor in uno conueniunt, quia utrunque est de malo: differunt autem in duobus. In uno quidem, quia tristitia est de malo praesenti. timor de malo futuro. In alio uero, quia tristitia cum sit in concupiscibili, respicit malum absolute, unde potest esse de quocumque malo siue paruo, siue magno: timor uero cum sit in irascibili, respicit malum cum quadam arduitate, seu difficultate, quae tollitur, in quantum aliquid subiaceret uoluntati: & ideo non omnia timemus quae sunt futura, de quibus tristamur cum sunt praesentia; sed aliqua, quae sunt ardua.

AD TERTIVM dicendum, quod spes est de bono quod quis potest adipisci. Potest autem aliquid adipisci bonum uel per se, uel per alium; & ideo spes potest esse de actu uirtutis, qui est in potestate nostra constitutus: sed timor est de malo quod non subiaceret nostrae potestati: & ideo semper malum quod timetur, est a causa extrinseca, bonum autem quod speratur, potest esse & a causa intrinseca, & a causa extrinseca.

AD QUARTVM Dicendum, quod sicut supra dictum est, * uerecundia non est timor de actu ipso peccati, sed de turpitudine uel ignominia, quae consequatur ipsum, quae est a causa extrinseca.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum timor ipse timeri possit.

AD QUARTVM sic proceditur. Vt quod timor timeri non possit. Omne enim quod timetur, timendo custoditur, ne amittatur, sicut ille qui timeat amittere sanitatem, timendo custodit eam. si igitur timor timeatur, timendo se custodiat homo, ne timeat, quod uideatur esse inconueniens.

¶ 2. Praet. Timor est quaedam fuga: sed nihil fugit se ipsum. ergo timor non timet timorem.

¶ 3. Praet. Timor est de futuro: sed ille qui timet, iam habet timorem. non ergo potest timere timorem.

SED CONTRA est, quod homo potest amare amorem, & dolere de dolore. ergo et pari ratione potest timere timorem.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * Illud solum habet rationem terribilem, quod ex causa extrinseca prouenit, non autem quod prouenit ex uoluntate nostra. Timor autem partim prouenit ex causa extrinseca, & partim subiaceret uoluntati; prouenit ex causa extrinseca, in quantum est passio quaedam consequens phantasia imminens mali, & secundum hoc potest aliquis timere timorem, ne. i. immincat ei necessitas timendi propter ingruentiam alicuius excellentis mali: subiaceret autem uoluntati, in quantum appetitus inferior obedit rationi, unde homo potest timorem repellere, & secundum hoc timor non potest timeri, ut dicit Aug. in li. 83. q. * Sed quia rationibus, quas inducit, aliquis posset uti ad offendendum, quod timor nullo modo timeatur, id ad eas respondendum est.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non omnis timor est unus timor: sed secundum diuersa, quae timeantur, sunt diuersi timores. nihil ergo prohibet, quin in uno timore aliquis praeseruet se ab alio timore, & sic custodiat se non timere tunc illo timore.

AD SECUNDVM Dicendum, quod cum sit alius timor quo timetur malum imminens, & alius timor quo timeat ipse timor mali imminens, non sequitur quod idem fugiat se ipsum, uel quod sit idem fuga suspensus.

AD TERTIVM dicendum, quod per diuersitatem timorum

li. 2. Rhet. e. 5. circa med. tom. 6.
li. 2. in 4. ar. 1. cor. Tra. 9. circa med. dium, to. 9.
li. 4. in fol. 3. a. prim. li.
Ca. 4. parum anc. med. tom. 5.
q. 4. ar. 4.
C. 5. in prin. tom. 9.
q. 4. ar. 1.
li. 3. in 4. ar. 1. cor. Tra. 9. circa med. dium, to. 9.
li. 4. in fol. 3. a. prim. li.
Ca. 4. parum anc. med. tom. 5.
q. 4. ar. 4.
C. 5. in prin. tom. 9.
q. 4. ar. 1.
li. 3. in 4. ar. 1. cor. Tra. 9. circa med. dium, to. 9.
li. 4. in fol. 3. a. prim. li.
Ca. 4. parum anc. med. tom. 5.
q. 4. ar. 4.
C. 5. in prin. tom. 9.
q. 4. ar. 1.

q. 4. ar. 4. ad 2. & 3.

Art. praeced.

q. 33. tom. 4.